

Fer IRF fyri bakka ganga nógv ár áðrenn vit sleppa av við ruskdungarnar og báluni

Harmiligt at heilsu-myndugleikarnir, sum skuldu gingið á odda fyri at halda Føroyar reinar, eru ímóti setninginum hjá IRF

— IRF — interkommunali renovatiónsfelagsskapurin — er fyrsti veruligi »grøni« felagsskapurin í Norðurlondum. Fellur IRF fyri bakka, ganga nógv ár, áðrenn vit sleppa undan ruskdungunum, sum lýta okkara náttúru idag, sigur Hans Jørgensen.

— IRF er ein alvi hjá kommunufelagnum. Og ætlanin hjá IRF er at reinsa allar Føroyar fyri óhumsku. Kommunurnar eru alt annað enn nøgdar við dungarnar og báluni runt um í teimum føroysku kommununum.

Hans Jørgensen visir á, at hetta var orsøkin til, at kommunurnar í felag funnu saman fyri at loysa hetta stórmálið.

— Felagsskapurin hevur til endamáls at taka sær av øllum tí ruski, sum skal fyrirbeinast. Og ruskstöðin, sum so nógv hevur verið tosað um, er bert ein brotpartur av hesi endamálsgrein. Men hinvegin er brennistøðin ein neyðug byrjan, slær Hans Jørgensen fast.

Ótaldir møguleikar

— Tá uppsavningin av burturkasti er komin í gongd og í eina fasta legu, eru møguleikarnir at viðgera burturkastið næstan óteljandi. Verður funnið fram til, at tað er búskaparlaga rætt at gera burturkast til tóð, liggja møguleikarnir hjá IRF har — og hann er einasti, sum kann makta hesa uppgávuna.

— Tað sama kann sigast um endurnýtslu. Tað vil vera ein natúrligur partur av virkseminum hjá felagsskapinum, og hann er tann einasti, sum kann makta hesa uppgávuna. Tað sama kann sigast um burturbeining av olju og øðrum skaðiligum burturkasti.

Hans Jørgensen metir, at tað er nógv betri og tryggari, um IRF kann

Eftir
Jóhann Mortensen

Interkommunali renovatiónsfelagsskapurin vil sleppa av við óhumska, sum lýtir okkara vakru náttúru. Brennistøðin er bert ein brotpartur av endamálsgreinin hjá IRF, sigur Hans Jørgensen m.a.

taka sær av hesum, tí tær smáu kommunurnar hava ikki figgjarglaga orku at klára hesar uppgávurnar. Eisini nevnr Hans Jørgensen jarnburturkasti — bilvrakini, sum liggja kring alt Føroya land og misprýða náttúru og bygdaumhvørvir.

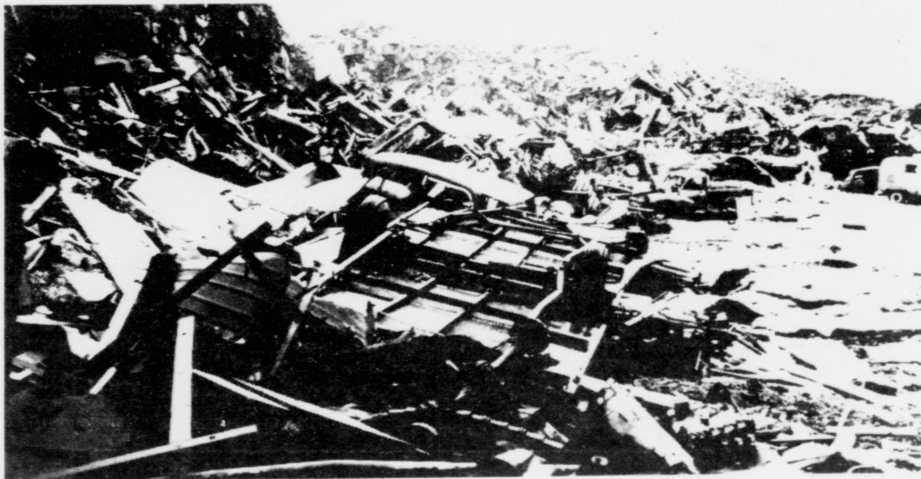
— Hetta er ein stór uppgáva, sum kommunurnar hava átiðið sær at loysa, men spurningurin er, um hetta bara er ein kommunal uppgáva. Bæði brúkararnir og landið eiga at vera við í hesum stóra taki, sigur Hans Jørgensen. Hann visir á, at t.d. kundi ein minni partur av avgjaldinum fyri bílar at farið til IRF.

Harmiligt at heilsu-myndugleikarnir ganga ímóti

— Eg haldi tað annars vera harmiligt, at teir myndugleikar, ið skuldu gingið á odda fyri at hildið Føroyar reinar, ganga ímóti tí setningi, sum IRF hevur sett sær.

— Tí heiti eg á FNU um at gera sitt til, at kommunurnar fáa lov til aftur at gera Føroyar til eitt reint og ódálkað land. Tað er jú tað, IRF vil fara undir, og sum felagsskapurin hevur lagt nógvá orku í at fremja.

— Fellur IRF fyri bakka, ganga nógv ár, áðrenn vit í Føroyum sleppa undan ruskdungunum og óhumska, sum lýtir okkara vøkr náttúru í dag, endar Hans Jørgensen.

Byggibúningargrunnur eigur at stovnast

— Uppskotið um at fáa í lag ein byggibúningargrunnur eigur at takast fram aftur. Og kommunufelagið eigur at gera sitt til, at eitt slikt uppskot verður samtykt, sigur Hans Jørgensen, bygðaráðsformaður í Miðvági.

Sosíalurin hevur havt eina samrøðu við Hans Jørgensen um ymsk kommunal viðurskipti, um sambandið millum kommunu og land og arbeiðið hjá Føroya Kommunufelag, FKF. Fyrsta samrøðan við hetta valevnið til formansvalið í kommunufelagnum var í seinasta leygardagssosíali.

Hjá ymsum kommunum er í dag trupult at útvega bilig grundstykki. Hans Jørgensen heldur, at landið átti í størri mun at hjálpt kommununum.

— Í fjór legði Javnaðarflokkurin eitt uppskot fram á Ting um at stovna ein byggibúningargrunnur. Uppskotið miðaði ímóti at stovna ein grunn við 30 mill. kr. í stovnsfæi. Urgrunninum kundu kommunum læna pening til byggibúning av økjum til sethúsabygging eftir ávís um reglum og ásetingum.

— Men tíverri varð uppskotið felt. Eftir mínum tykki eigur tankin í uppskotinum at takast upp aftur, og kommunufelagið

eigur at gera sitt til, at uppskotið verður samtykt á lögtingi, soleiðis at kommunurnar betur gerast forar fyri at veita tí unga ættarliðnum bilig grundstykki. Annars haldi eg, at kommunufelagið og lögtingið í slikt málum, sum hava við kommunurnar at gera, eiga at samarbeiða meira.

Kommunali lánigrunnurin nøktar verri enn so tørvin

— Tá uppskotið var fyri á Tingi, vísti m.a. landsstýrismaðurin í figgjarmálum á, at vit hava ein kommunalan lángrunn, sum kann veita slikt mál!

— Tað hevur vist seg, at Kommunali Lánigrunnurin slettis ikki hevur rokkið til byggibúning, sum er kostnaðarmikil. Miðvágs kommuna sókti t.d. um triggjar mill. kr. til eina byggibúning, men kommunan fekk bert 600.000 kr. Og tað er ikki nógv mikið at keypa lendið fyri — tiansheldur at gera lendið byggibúgvið.

Hans Jørgensen sigur, at lánstørvur hjá kommunum er ómetaliga stórur og hann heldur, at lánini eru alt ov dýr og ov stutt freistað.

— Lánigrunnurin átti at kunna klárað meginpartin av lánstørvinum hjá kommununum og hann skuldi kunna veitt meira langfreistað lán. Sum nú er, er upphæddin til rentur og avdrög tann størsti posturin á figgjaraðlan-

unum hjá teimum meðalstóru og stóru kommununum.

— Og tað kann ikki vera rætt, slær Hans Jørgensen fast.

— Tá vit hugsa um tann týðning tær kommunalu útbýggingarnar kring landið hava — tí tað er jú her, at grundlagið undir føroyska vinnulivinum, føroyska samfelagnum er — áttu kommunurnar fingið betri samskið, soleiðis at tær betur eru forar fyri at gera iløgur í arbeiðsskapandi virki og eru forar fyri at útvega teimum ungu, sum skulu bera samfelagið viðari, bilig grundstykki.

Blokkstudningur gagnar helst ikki smá-kommununum

— Tað hevur verið frammi, at kommunurnar í stórru mun skulu fáa ein blokkstudning. Er tað ein betri leið?

— Eg taki ikki undir við tankanum um at leggja yvir til blokkstudning, tí eg eri bangin fyri, at so koma landspolitikkarnir at stýra kommununum ov nógv. Eisini eri eg bangin fyri, at við eini slikari skipan fara tær smærre kommunurnar at detta niður ímillum í jättanunum, tí ein slik skipan skal helst metast eftir íbúgvatali og ikki eftir tørvi.

— Hvørja leið eiga vit so at ganga?

— Eftir mínum tykki hevði verið fragest, um

vit høvdu fleiri studningskipanir. T.d. er studningsskipanin í samband við havnabygging á góðari leið, tá kommunurnar skulu klára síni 25 prosent. Tað sama kann sigast um skúla-bygging, vegagerð o.t.l.

— Men nakað annað er, at ein viss kommunal útjavning eigur at fara fram, so at orðið bygðamenning kann fáa størri týðning — størri effekt — í framtíðini.

Fleiri studnings-skipanir

Hans Jørgensen visir eisini á, at skipanin við asfaltgrunninum er ein góð skipan. Men hann heldur, at hon eisini átti at fevt um onnur neyðug endamáls so sum kloakkering av verandi ábygdum økjum.

— Eg rokni við, at slikur møguleiki hevði eggjað kommunum til størri reinfori, sigur Hans Jørgensen.

Asfaltgrunnurin virkar annars soleiðis, at ein ávis jättan verður sett á figgjarglaga hjá lögtinginum. Studningurin til kommunurnar verður jättaður eftir íbúgvatali, men alt eftir hvussu upphæddin á figgjarglaga er.

Hans Jørgensen metir hetta vera óheppið hjá kommununum, tá tær skulu leggja eina figgjaraðlan, tí tær vita ikki, hvussu stóra upphædd tær kunnu rokna við at fáa. Hann heldur, at upphæddin skuldi verið lógarfest.